

KIP SV. ROKA IN SEBASTIJANA V STARI LJUBLJANSKI STOLNICI

V. S T E S K A

Dr. Janez Gregorij Thalnitscher piše v svoji knjigi *Historia Cathedralis Ecclesia Labacensis* (ed. Koblar, 1882) na str. 12., da je bil osmi oltar stare ljubljanske stolnice, ki so jo l. 1701. podrli, posvečen Zveličarju sveta. V sredi oltarja je bila slika, ob straneh pa sta krasila oltar sohi sv. Roka in Sebastijana, patronov zoper kužne bolezni. O teh dveh sohah pa sporoča: (divi tutelares) ea peritia scalpro facti, ut nihil his pretiosius, si artem spectes, repereris, t. j. blažena zavetnika sta s tako spretnostjo z dletom izdelana, da v umetnostnem oziru ne najdeš nič dražjega.

Ko so staro cerkev podrli, je vsa oprava z malimi izjemami zginila; ostali so le kip Žalostne M. B. v zunanji dolbini, nagrobnik pičanskega škofa Martina, † 1456, in Kristusova glava, ki je bila sklepnik gotskih reber v svetišču.

Če sta bila kipa sv. Roka in Sebastijana tako imenitno delo, da ju Thalnitscher izredno hvali, se nam vzbuja domneva, da vsaj ta dva kipa nista popolnoma, brez sledu zginila. Scalpro facti — z dletom izgotovljena — res ne pove še jasno, ali sta bila kamenita ali lesena, vendar je verjetneje, da sta bila izklesana iz kamna. Kameniti kipi pa se ne izgube tako naglo, kakor leseni, ki lahko zgore, ali na vlažnem kraju prepere in jih potem vržejo v ogenj.

Kamnoseška dela pri novi stolnici je deloma prevzel ljubljanski kamnosek Luka Mislej. Gotovo je sodeloval že pri podiranju oltarjev stare stolnice. Mogoče je Mislej shranil kipa, da ju postavi pozneje na oltar nove stolnice.

Znano nam je, da je imel Luka Mislej hišo nasproti jezuitskega samostana, pozneje Zvezdarska ulica št. 3, tam, kjer je sedaj vrt poštnega ravnateljstva na vogalu Zvezdarske in Trubarjeve ulice.

Nad vrati te hiše je bil vzidan relief M. B. iz kararskega marmorja, na straneh sta pa stali sohi sv. Roka in sv. Sebastijana.

Ko so dozidali novo stolnico, so mislili na nove oltarje; za omenjeni sohi se pa niso več menili. Luka Mislej, ki je hranil kipa, ju je torej porabil pri svoji hiši. Tako bi se dalo razložiti, zakaj sta bila kipa na



Marijin medaljon nad vrati nekdanje Mislejeve hiše v Ljubljani



Sv. Sebastijan in sv. Rok nad vrati nekdanje Mislejeve hiše v Ljubljani

Mislejevi hiši in zakaj je bil medaljon iz kararskega marmorja, kipa pa iz peščenca in da kažeta kipa drugačno delo kakor Marijin relief in tudi drugačno starost.

L. 1898. so nekdanjo Mislejevo hišo podrli, sohi sta prišli v shrambo cerkve sv. Florijana, Marijin relief pa je shranil zadnji lastnik dotične hiše g. Ludovik Tschada.

Če pogledamo kip sv. Sebastijana, se spomnimo takoj na Laokona in na Michelangelovega sužnja, ki se nahaja v Louvru v Parizu. Na sužnja spominja glava, mišičasti trup in povzdignjena levica, samo da so gibi še živahnejši, kakor je to pač zahtevala baročna doba.

Sv. Rok v svoji vihravi obleki je ves plod baročne dobe.

Kdo je ustvaril ta dva kipa? Doslej ni bilo zaslediti nobenih zgodovinskih podatkov in nobenih spominov o teh delih; vse sklepanje sloni torej le na domnevah.

Na pol renesanski kipar v Ljubljani je bil l. 1655. do 1660. Gašper Dolmesinger, ki je na magistratovo naročilo postavil dva vodnjaka: Herkulov vodnjak l. 1655. pred tedanjo jezuitsko gimnazijo na Starem trgu in l. 1660. Neptunov vodnjak pred mestno hišo, ki je stal do Robbovega. Dolmesinger se je šolal po antičnih spomenikih in po renesanskih kiparjih, zato je nekak zapoznani renesanski podobar in bržkone stvaritelj omenjenih dveh kipov sv. Roka in sv. Sebastijana.

KREDITNI ZAVOD ZA TRGOVINO IN INDUSTRIJO LJUBLJANA, PREŠERNOVA ULICA ŠTEV. 50 (v lastnem poslopu)

Obrestovanje vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predujmi in krediti vsake vrste, eskompt in inkasomenic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safedepozit itd.

Brzjavni naslov: Kredit Ljubljana

Telefon 3781, 3782, 3783, 3784, 3785

Peterson International Banking Code